

Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus Tampereen kaupungin ja valtion välillä

2021-2027

Sopimus ja sen painopistealat tarkistettu vuosille 2025-2027

TAMPERE

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus

1. Sopimusosapuolet

Sopimuksen allekirjoittavina osapuolina ovat työ- ja elinkeinoministeriö (jäljempänä TEM) ja Tampereen kaupunki.

Tampereen ekosysteemisopimuksen muut yhteistyösopimukset ovat:

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ympäristöministeriö

Business Tampere Oy

Tampereen kaupunkiseutu

Tampereen korkeakouluyhteisö

VTT

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan ELY-keskus ja

Pirkanmaan hyvinvointialue

2. Tarkoitus ja tausta

Hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenojen osuus nykyisestä 3,1 prosentin bruttokansantuoteosuudesta 4 prosenttiin 2030 mennessä. Tähän pääsemiseksi tarvitaan yhteistä näkemystä ja missioita, kunnianhimoisempaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI-toimintaa) sekä investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta.

Valtioneuvosto on kesäkuussa 2024 hyväksynyt T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman, joka on valmisteltu parlamentaarisen työryhmän suositusten mukaisesti. Suunnitelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on palauttaa toimijoiden yhteistyö Suomen TKI-toiminnan keskeiseksi vahvuudeksi, lisätä erityisesti yritysten TKI-toimintaa ja samalla edistää ennakkoluu- lotonta ja kunnianhimoista innovaatioajattelua ja -toimintaa. Yhteistyötä lisätään ja vahvistetaan läpi koko suomalaisen TKI-järjestelmän.

Korkeatasoinen osaaminen on perusta, jolle tavoitteiltaan kunnianhimoista ja alueiden vahvuudet hyödyntävää, kansainvälisesti kilpailukykyistä ja yhteiskunnan uudistumista tukevaa innovaatiotoimintaa voidaan rakentaa. Valtion ja kaupunkien väliset ekosysteemisopimukset ovat olennainen osa kumppanuusmallia, jonka tavoitteena on vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä TKI-yhteistyötä.

Kokonaisvaltainen kehittäminen ja laajeneva yhteistyö takaavat sen, että TKI-järjestelmän osat toimivat parhaalla mahdollisella tavalla yhteen. Erilaisten toimijoiden keskinäinen yhteistyö tukee poikki- ja monitieteellistä ja -toimialaista T&K-toiminnan pohjaa ja avointa keskustelukulttuuria. T&K-rahoitussuunnitelman mukaan on tärkeää ottaa huomioon eri alueiden ja alojen erilaiset tarpeet ja vahvistaa kansallisten ja alueellisten kehittämistoimien yhdensuuntaisuutta.

Hallitusohjelmassa kaupungeille ja kaupunkiseuduille annetaan nykyistä suurempi rooli talouden vauhdittamisessa työllisyyden, korkeakoulutuksen, innovaatiopolitiikan ja kansainvälistymisen keinoilla. Globaalisti kilpailukykyisten ekosysteemien vahvistamiseksi käydään tiivistä vuoropuhelua julkisen ja yksityisen sektorin TKI-panostusten strategisesta kohdentamisesta alueellisten ekosysteemisopimusten muodossa. Tavoitteena on vahvistaa yliopisto-, yliopistokeskus- ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa tehtyjen innovaatioekosysteemisopimusten täytäntöönpanoa tiiviissä yhteistyössä kaupunkien, korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Kansalliset yhteistyömallit ja ekosysteemit mahdollistavat pääsyn myös kansainväliseen yhteistyöhön ja houkuttelevat Suomeen ulkomaisten yritysten ja organisaatioiden TKI-toimintoja ja -investointeja. Näin vahvistetaan kansainvälisesti korkeatasoisia ja houkuttelevia tutkimusympäristöjä, verkostoja ja ekosysteemejä sekä osaamis pohjaa.

Kansallisen kaupunkistrategian mukaan kaupungit toimivat osaamisen ja innovaatiotoiminnan sekä yritystoiminnan kehittämisen alustoina. Strategia tunnistaa, että kaupungit ja valtio yhdessä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän kanssa luovat edellytyksiä maailmanluokan osaamiskeskittymille ja innovaatioympäristöille.

Sopimuksessa määritellyt strategiset painopisteet vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriön tunnistamia ja tukemia korkeakoulujen osaamiseen perustuvia vahvuuksia.

Sopimuksen päivitystarve kaudelle 2025-2027 on tunnistettu työ- ja elinkeinoministeriön ja kaupungin välillä käydyssä väliarviointikeskustelussa. Sopimus on luonteeltaan aiesopimus, joka määrittää osapuolten tahtotilan, tavoitteet ja painopisteet.

3. Tavoitteet

Ekosysteemisopimusten kantavana ideana on innovatiiviset ja edelläkävijyyttä tavoittelevat kaupungit, jotka omien vahvuuksien pohjalta hyödyntävät digitalisaation, uusien teknologioiden ja hiilineutraaliuden tuomia mahdollisuuksia ja siten vauhdittavat elinkeinoelämän uudistumista ja kestäväää kaupunkia.

Sopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentumista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tki-verkostoihin ja arvoketjuihin. Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistointiverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta kaupunkilähtöisesti. Keskeisinä keinoina ovat kaupunkikehityshankkeet, innovatiiviset julkiset hankinnat, tutkimustulosten hyödyntäminen, uudet liiketoiminta-ekosysteemit, start-up -yhteisöt sekä osaamisen vahvistaminen kansainvälisten osaajien avulla. Toimenpiteiden odotetaan luovan uutta paikallista kehitysdynamiikkaa, kansainvälisesti merkittäviä uusia kasvuavauksia sekä kaupunkien välisen yhteistyön tiivistymistä sopimuksen painopistealueilla.

Sopimuskauden jälkimmäisellä jaksolla 2025-2027 painotetaan erityisesti korkean tavoitetasoa avauksia innovaatioympäristöjen kehittämiseksi esimerkiksi kaupunkien isot tulevaisuusinvestoinnit innovaatiotoiminnan kehitysalustoina, start-up -kasvukeskukset ja pk-yritysten aktivointi TKI-toimintaan. Hankkeiden yritysvaikuttavuutta lisätään ja samanaikaisesti toiminnassa hyödynnetään kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuudet aiempaa tehokkaammin.

Kaupungin ja valtion välinen ekosysteemisopimus tukee Tampereen kaupunkiseudun innovaatiotoiminnan kasvua, kilpailukykyä, elinvoimaa, työllisyyttä ja kansainvälistymistä. Toimenpiteet kohdistuvat pitkäjänteisesti seuraavassa kohdassa 4 kuvattuihin strategisiin painopistealueisiin.

Painopistealueiden keskeiset sisällöt on valmisteltu yhteistyössä Tampereen korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän kanssa.

4. Strategiset painopistealueet 2025-2027

Tampereen ekosysteemisopimuksen strategiset painopisteet ovat valikoituneet Tampereen kaupungin, Tampereen kaupunkiseudun, Tampereen korkeakoulu-yhteisön, VTT:n, Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan ELY-keskuksen sekä työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ympäristöministeriön kanssa käytyjen keskustelujen ja neuvottelun pohjalta. Painopisteet pohjautuvat alueen yritysten ja innovaatio-organisaatioiden osaamiseen sekä kasvua edistäviin strategioihin (maakuntaohjelma, älykkään erikoistumisen strategia, seudun elinkeinostrategia, MAL-sopimus).

Valitut strategiset painopisteet ovat Sustainable Industry X, Rakennukset, energia ja infra – kokonaisuus sekä Digitaaliset terveysteknologiat. Valituissa painopisteissä ja ekosysteemeissä on tunnistettu olevan Tampereen alueen, Pirkanmaan ja Sustainable Industry X osalta myös kansainvälistä edelläkävijyyttä. Esitetyt toimenpidekokonaisuudet edistävät vähähiilisyttä, strategisia kaupunkikehityshankkeita (alustat) sekä uusimman osaamisen ja teknologian hyödyntämistä.

Valittuja kolmea painopistettä tuetaan tekoälyn edistämisen (AI ja data), osaamisen vahvistamisen ja uudistamisen sekä startup-ekosysteemin kehittämisen teemoilla. Ekosysteemikohtaiset TKI-ympäristöt ovat innovaatiotoimijoita yhteen kokoavia alustoja, joilla on sopimuksessa osaajien ja yritysten houkuttelua, palvelukoordinaattoriota ja innovaatioiden näkyvyyttä tukeva rooli.

Vaikka sopimuksen toimintaympäristö, kaupunkien roolit ja globaali maailmanpoliittinen tilanne ovat muuttuneet vuosien 2021-2024 aikana, ovat strategiset painopisteet edelleen relevantit. Sopimuksen loppupuoliskon toimeenpanoon valmistaudutaan uusien toimenpiteiden hankkeistuksella sekä valmistelemalla uusia kansallisesti merkittäviä avauksia. Vuosien 2025-2027 painopisteiden ja toimenpiteiden toteutusta on kuvattu sopimuksen kohdissa 4.1 - 4.4. Sopimuksen toimeenpanoa tukevaa koordinaatiotoimintaa on kuvattu kohdassa 4.

4.1. Painopistealue: Sustainable Industry X

Sustainable Industry X (SIX, kansallinen teollisuuden yhteistyöaloite) –kokonaisuuden strategisena tavoitteena on edistää kansallisen kehitystoiminnan monimuotoista eteenpäin viemistä ja rakentaa pysyvä perusta yhteiselle kilpailukyvyyn rakentamiselle teollisessa sektorissa. Tätä kautta halutaan nostaa Euroopan digitaalisuuteen perustuvaa teollisuuden kilpailukykyä uudelleen maailman johtavalle tasolle, jossa se oli tietoliikenteen kehityksen toisessa ja kolmannessa vaiheessa.

Tampereella on kolme erityistä vahvuutta uudistuvan ja kestävä teollisuuden kokonaisuudessa:

- Merkittävä liikkuvien työkoneiden TKI-keskittymä (9 globaalia markkinajohtajaa), jonka yrityksillä on erityinen mahdollisuus hyödyntää kaksoissiirtymää liiketoiminnan kasvattamiseksi.
- Sadoista yrityksistä koostuva, laaja teollisuuden teknologia- ja alihankintasektori, joka suunnittelee ja valmistaa kaksoiskäyttötuotteita, palvelee kiinteästi myös puolustusteollisuutta ja vahvistaa liiketoimintanäkökulmasta turvallisuutta.
- Tulevaisuuden kilpailukyvyyn mahdollistavien nousevien teknologioiden vahva ja edelleen kehittyvä osaaminen, mukaan lukien seudun siru- ja sähköistysosaaminen sekä AI- ja kaksoiskäyttöteknologiaosaaminen.

Sähköistyminen nähdään perustavanlaatuisena poikkileikkaavana muutoksena, joka vaikuttaa kaikkiin pianopisteen osa-alueisiin, mm. liikkuviin työkoneisiin, kaksoiskäyttöteknologioihin ja puolustussektoriin yleisesti.

Liiketoimintaekosysteemin koko Tampereen alueella on noin 10 mrd euroa ja noin 200 yritystä, mahdollistaen yli 50 000 työpaikkaa. Ekosysteemin tunnistettu vientipotentiaali on teollisuuden digitalisaatio- ja ympäristöosaaminen.

Vuosina 2021-2024 on panostettu erityisesti liikkuvien työkoneiden ekosysteemin toimintaedellytysten parantamiseen ja alan pk-yritysten kansainvälistymisen tukemiseen. Työtä jatketaan ja jo alulle laitettuja ajoneuvo- ja työkoneteollisuuden kokonaisuuksia, erityisesti kansainvälisten verkostojen rakentamista vahvistetaan.

Tampereen seudun vahvuuksia suhteessa muihin Suomen kärkikaupunkeihin ovat sirujen suunnittelu- ja paketoitiosaaminen, sekä tehoelektroniikan uuden teknologian sirut, jotka ovat olennainen osa mm. sähköistymisen arvoketjua. Uusina teemoina painopisteessä panostetaan tulevaisuuden kilpailukyvyyn mahdollistavien nousevien teknologioiden hyödyntämiseen ja kehittämiseen erityisesti teollisuuskontekstissa. Tämä tarkoittaa Tampereen seudun nousevan sirusuunnittelun ja -paketoinnin osaamisen tehokkaampaa kytkemistä teollisuuden tarpeisiin. Tällä saadaan varmistettua vahva asema ja hyöty sekä alueellisesti että kansallisesti tärkeälle siruosaamiselle.

Sirukehitykseen liittyvää työtä toteutetaan Siruja Tampereelta -ohjelman puitteissa, jonka tavoitteena on vahvistaa EU:n sirusäädöksen avulla Tampereen ja Suomen siruekosysteemin asemaa alueellistuvissa arvoketjuissa, mahdollistaa alan liiketoiminnan kasvu kansallisen

strategian mukaisesti ja käynnistää siruliiketoiminnan kasvuinvestoinnit Tampereen seudulla. Toiminnalla turvataan luodun TKI-ympäristön hyödyntäminen uuden liiketoiminnan synnyttämisessä, soveltavien toimialojen kilpailukykyyn parantamisessa sekä osajien ja investointien houkuttelemisessa ja strategisessa kansainvälisessä yhteistyössä. Ekosysteemisopimuksen avulla panostetaan erityisesti sähköistyvien ja älykkäiden työkoneiden siruteknologiseen johtajuuteen sekä samanaikaisesti puolustusteollisuuden sirukyvykkyyteen ja veturiohjelma-yhteistyöhön.

Puolijohdeala on maailmanlaajuisesti noin 600 miljardin euron liiketoimintaa ja siruihin liittyvä liikevaihto on pelkästään Pirkanmaan alueella satoja miljoonia euroja. Euroopan Unionin alueella työskentelee 8 000 sirusuunnittelun ammattilaista, joista yli 500, eli reilut kuusi prosenttia Tampereella.

Sustainable Industry X -painopisteen kolmantena teemana jatkossa on Tampereen seudun kaksoiskäyttötekniologioiden vahvistaminen. Erityisesti kansainväliset verkostot ja niiden maksimaalinen hyödyntäminen seudun yritysten ja kansallisesti tärkeän teollisuudenalan kehittämiseksi on oleellista.

Tampere on Suomen turvallisuusalan merkittävä keskittymä ja luontevasti johtava paikka uusien kaksoiskäyttötutteen (dual-use) innovoinnille ja kehittämiselle. Tampereen kaupunkiseudulla on monen alan kansainvälisen tason huipputaiteita, jonka soveltaminen kaksoiskäyttötekniologioiden kehitystyössä on elinkeinopoliittinen mahdollisuus.

Kaksoiskäyttötekniologioiden teemaa tukevat alueella toimivat liittyen työkoneiden, ohjelmistojen, kuvantamistekniologian, älykkään liikkumisen, kiertotalouden ja turvallisuusosaamisen ekosysteemit. Ekosysteemit tuottavat ja kehittävät ratkaisuja ja innovaatioita, jotka voivat palvella sekä siviilikäyttöä yleisesti ja erityisesti kaupunkiympäristössä että puolustuskäyttöä vaihtuvissa turvallisuustilanteissa.

Tampereen seudulla sijaitsevat Satakunnan lennosto, Puolustusvoimien materiaalilaitos sekä Puolustusvoimien tutkimuslaitos. Tampereen yliopisto työskentelee kaksoiskäyttötutteen näkökulmasta relevanteilla tutkimusaloilla. Tampereen kaupunki ja Business Tampere Oy ovat aktiivisesti edistämässä kaksoiskäyttötutteen kehitysedellytyksiä yhteistyössä näiden tahojen ja yritys-ekosysteemien kanssa. Viranomaisten, tutkijoiden ja muiden alan toimijoiden verkosto on luonut hyvät edellytykset kaupunkiseudun turvallisuustoimijoiden yhteistyölle.

Toimenpiteet 2021-2024

4.1.1 Toimenpidekokonaisuus: SIX laajan kansallisen verkoston ja tiekartan kehittäminen ja jalkauttaminen:

- Laaja teollisuuskaupunkien ja -yritysten yhteistyön fasilitointi. Sisältää tiekartan, testbed-yhteistyön, sekä löydettyjen uusien yhteisten toimintamuotojen käyntiin saattamisen ja pilotoinnin. Tavoitteena on mahdollistaa alueiden yli menevät laajemmat kokonaisuudet.

4.1.2 Toimenpidekokonaisuus: Kansallisen älykkäiden koneiden ekosysteemin nostaminen kansalliseksi kärjeksi:

- Tavoitteena on tukea teknologista edelläkävijyyttä, yhteistyötä sekä vaikuttavuutta älykkäiden koneiden ja siihen liittyvien ekosysteemien osalta. Toimenpiteinä tämä tarkoittaa mm. yhteisiä kansallisia ja kansainvälisiä toimintamalleja ja niiden pilotteja mm. osajiin, teknologisiin alustoihin sekä teknologioiden kehittämiseen liittyen. Lisäksi tavoitteena on EU rahoituksen merkittävä lisääminen TKI-toimintaan toimijaverkoston avulla ja toiminnan laadullisella parantamisella kaikilla osa-alueilla.

Toimenpiteet 2025-2027

4.1.3 Toimenpidekokonaisuus: Ajoneuvoteknologiateollisuus

- Ekosysteemin vahvistaminen: Vahvistetaan edelleen seudun työkone- ja ajoneuvoteknologiapuolen ekosysteemitointia ja sen toimintamallia.
- Edellytysten luominen yritysten kansainväliselle toiminnalle: Parannetaan yritysten kansainvälisen markkinoinnin, kaupallistamisen ja markkinoiden avaamisen valmiuksia.
- Kansainväliset verkostot ja –yritykset: Rakennetaan ja vahvistetaan kansainvälistä verkostoa. Yhdistetään seudun yrityksiä kansainvälisten yritysten innovaatio- ja teknologiakehitykseen ja rakennetaan ja hyödynnetään klusteriyhteistyötä ja kv-verkostoja. Vahvistetaan Tampereen seudun, ajoneuvoteknologiaekosysteemin ja yritysten näkyvyyttä sekä haetaan aktiivisesti uusia kansainvälistymis- ja yhteistyömahdollisuuksia yrityksille.

4.1.4 Toimenpidekokonaisuus: Uudistuvan teollisuuden teknologiset mahdollistajat

- Teollisuuden custom-sirut huoltovarmuuden ja resilienssin takaajana (Siruja Tampereelta): Rakennetaan siruosaamisesta kiinnostuneiden teollisuusyritysten verkosto ja kytketään ja sitoutetaan ne Tampereen siruosaamiseen. Edistetään yhteistyömallin syntymistä yritysten yhteistyölle siruosaamisen ympärillä.
- Sähköistyksen mahdollisuuksien maksimoiminen: Vahvistetaan seudun sähköistyksen osaamista kansainvälisesti. Tuetaan yritysten sähköistymisosaamisen kytkeytymistä kv-verkostoihin ja rakennetaan edellytyksiä sähköistyksen skaalaamiselle seudulla.
- Valmiuksien kasvattaminen (sirut + sähköistys): Viestintä tukemaan nousuvia teknologisia osaamisalueita. Uuden sähköistymisen arvoverkon ja teollisuusrelevantin siruosaamisen esiin nostaminen kansainvälisesti. Rahoitusmahdollisuuksien, konsortioiden ja hankkeistuksen edistäminen tunnistetuista keskeisistä teemoista.

teollisuuden ja logistiikan alojen suuntaan, energiajärjestelmän kehitys simulaatioiden ja parhaiden käytäntöjen avulla, kansainvälisiin verkostoihin kytkeytyminen, energiamurroksen vaikutusten arviointi sekä energian liiketoimintamahdollisuudet ja viennin avaukset.

Vientipotentiaaliksi on tunnistettu edelläkävijänä kestävän kaupungistumisen ratkaisut. Liiketoimintaekosysteemin koko on noin 8 mrd euroa ja noin 400 yritystä, käsittäen arviolta 4 000 työpaikkaa.

Toimenpiteet 2021-2024

4.2.1 Toimenpidekokonaisuus: Rakennetun kaupunkiympäristön energiaratkaisujen innovaatioekosysteemin kehittämisen ja sen toiminnan liiketoiminnallistaminen

- Hiedanrantaan on laadittu yhteistyössä VTT:n kanssa toimintamalli kaupunginosatasoisen energiainnovaatioekosysteemin rakentamiseksi. Malli pohjautuu laajaan yritys ja kehittäjätoimijoiden haastatteluun. Mallissa keskeistä on keskitetyn innovaatioprosessin johtaminen. Mallin tavoitteena on mahdollistaa tulevaisuudessa jopa energiakehityksen yhtiöittäminen. Toimintamallissa on tavoitteena myös fasilitoida energian, ICT:n ja rakentamisen ekosysteemien veturiyritysten innovatiivinen hankintamenettely. Keskeistä on, että niin koko alueen rakentamisen ohjaamisessa kuten kaavoituksessa ja tontinluovutusmenettelyissä kuin kiinteistökohtaisessa suunnittelussa löydetään esimerkiksi innovatiivisten julkisten hankintojen avulla elinkaari päästöiltään jopa hiilinegatiivisia sekä liiketaloudellisesti elinkelpoisia toteutuksia, joilla on merkittävää kansainvälistä liiketoimintapotentiaalia.

4.2.2 Toimenpidekokonaisuus: Rakennetun kaupunkiympäristön ravinnekierto- ja luontopohjaisten ratkaisujen innovaatioekosysteemin kehittäminen ja sen toiminnan liiketoiminnallistaminen

- Energian ohella ravinto on yksi elämisen perusedellytys. Kestävän kaupungistumisen kehittämisessä on havaittavissa, että kaupunkien rooli tulee kasvamaan ravinteiden tuotannossa ja ehkä myös ravinnon tuotannossa. Kaupungissa ihmisten toiminta tuottaa ravinteita, joiden kierrättäminen ravinnontuotannon käyttöön tulee ratkaista toimivalla, taloudellisella ja turvallisella tavalla. Ravinteita syntyy niin viheralueilla, ruuan valmistuksessa kuin sanitaatiossa. Hiedanrannassa on kierrätetty sanitaation tuottamia ravinteita jo useita vuosia mikrotermisellä käsittelyllä ja ravinteita on käytetty viheralueiden rakentamisessa. Lisäksi EU:n Horizon 2020 rahoittama UnaLab hanke on kehittänyt ja toteuttanut pilotteja luontopohjaisia ratkaisusta kaupunkialueella.

Toisin kuin energia sektorilla ravinnekierrossa ja luontopohjaisissa ratkaisussa ei ole vielä laajaa yritys kenttää, eikä yrityksistä lähtevää merkit-

tävää panostusta liiketoiminnan kehittämiseen. Tässä toisessa toimenpidekokonaisuudessa onkin tarkoituksena hyödyntää ensimmäisessä vaiheessa toteutettavan energiasektorin innovaatioekosysteemin kehittämisen ja sen toiminnan liiketoiminnallistamisesta syntyvää mallia myös ravinnekierron ja luontopohjaisten ratkaisujen innovaatioekosysteemin toteuttamiseen ja sen liiketoiminnallistamiseen.

Toimenpiteet 2025-2027

- 4.2.3 Toimenpidekokonaisuus: Vähennetään alueen hiilijalanjälkeä:** Edistämällä energiatehokkuutta, uusiutuvan energian käyttöä, energian kiertoa, järjestelmäjoustoa ja vetytalouteen siirtymistä.
- 4.2.4 Toimenpidekokonaisuus: Vahvistetaan alueen elinkeinoelämän kilpailukykyä:** Uusien teknologioiden ympärille rakentuvan yhteisen liiketoiminnan edistäminen.
- 4.2.5 Toimenpidekokonaisuus: Edistetään innovaatioita:** Kehittää uusia, vähähiilisiä energiajärjestelmiä sekä ratkaisuja ja teknologioita erityisesti energian tuottamiseen, varastointiin, jatkojalostamiseen ja loppukäyttöön liittyen.
- 4.2.6 Toimenpidekokonaisuus: Syvennetään toimijoiden välistä yhteistyötä:** Vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä sekä alueellista yhteistyötä erityisesti Vaasan kanssa.

4.3. Painopistealue: Digitaaliset terveysratkaisut

Terveysteknologia ja biotieteet ovat nousseet yhdeksi Suomen merkittävimmistä kasvu- ja vientialoista. Ala tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden hyödyntää maamme monipuolista lääketieteen, biotieteiden ja tekniikan osaamispohjaa niin, että tuotetaan sekä välitöntä inhimillistä hyvinvointia että taloudellista lisäarvoa.

Tampereella on merkittävä keskittymä em. tieteenalojen tutkimusta ja koulutusta, maailman johtavien yliopistosairaaloiden joukkoon arvioitu keskussairaala sekä useita kansainvälisesti noteerattuja erikoissairaloita. Tätä tukee monipuolinen terveysalan tutkimus-, kehitys ja testausympäristö sekä yli sadan yrityksen suuruinen terveysteknologian ja biotieteiden liiketoimintaekosysteemi. Ekosysteemillä on monipuoliset kyvykkyydet ja tarvittava mittakaava innovaatioiden ja yritysten kasvun edistämiseen sekä terveydenhuoltojärjestelmän kehittämiseen. Terveysalan innovaatiotoimintaa edesauttaa Tampereen korkeaa teknologiaa kehittävä ja hyödyntävä elinkeinorakenne. Alueelta löytyy osaamista niin tuote-, ohjelmisto-, ratkaisukuin palveluliiketoiminnakin kehittämiseen. Kaupallistamiseen löytyy myös tarvittavaa muotoilu-, markkinointi- ja myyntiosaamista.

Ekosysteemi on keskittynyt vuosina 2021-2024 kolmeen keskeiseen haasteeseen:

- 1) terveystieteen potentiaalin parempaan hyödyntämiseen
- 2) parempiin mahdollisuuksiin innovoida aidoissa hoitoympäristössä ja
- 3) ekosysteemin kehittämiseen alan erityistarpeet huomioiden.

Tutkimusaloista ekosysteemi on päättänyt keskittyä ikääntymiseen ja terveysdatan käytön edistämiseen. Tampereen yliopisto, Pirkanmaan hyvinvointialue ja Business Tampere Oy edistävät keskittymistä P4-lääketieteeseen mukaan lukien ihmiskehon digitaalisten kaksosten käytön terveysalalla. P4-lääketieteellä tarkoitetaan tässä yhteydessä ennakoivaa, ennaltaehkäisevää, yksilöllistä ja osallistavaa lähestymistapaa terveydenhuoltoon. Lisäksi alueella on muodostettu yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen, Tampereen kaupungin, Business Tampere Oy:n kanssa terveysstrategia, joka rytmittää ekosysteemin kehitystä tulevina vuosina.

Liiketoimintaekosysteemin koko hieman yli 1 mrd euroa, käsittäen yli 11 000 työpaikkaa ja 100 yritystä. Tampereen seudulla on kymmeniä terveysteknologian ja biotieteiden yritystä, joilla on kansainvälistä liiketoimintaa sekä useita tutkimuslähtöisiä alkavia yrityksiä, joiden tuotteilla on globaali kysyntäpotentiaali. Lisäksi Tampereen seudulla työskentelee eri tavoin tekoälykehityksen parissa yli 4700 ammattilaista.

Toimenpiteet 2021-2024

4.3.1 Toimenpidekokonaisuus: Terveysdatan potentiaalin hyödyntäminen

- Tekoälyn ja analytiikan sovellusten edistäminen terveysalalla valituilla kokeilualueilla rakentamalla TKI-yhteistyömalli AI Hubin kanssa sekä terveysdatan hallinta ja hyödyntäminen yritysten innovaatio- ja kaupallistamisprosesseissa.

4.3.2 Toimenpidekokonaisuus: Innovointi aidoissa hoitoympäristöissä

- Hoitopolkujen ja -ympäristöjen hallittu avaaminen tutkimus- ja kehitystoiminnalle uutena palvelukokonaisuutena TAYS:n HealthHubin yhteydessä.

4.3.3 Toimenpidekokonaisuus: Ekosysteemikehitys ja innovaatioiden kaupallistaminen

- Terveysalan innovaatioekosysteemin kehittäminen ja fasilitointi alan erityisvaateet huomioiden sekä uudenlainen integrointi startup- ja investointitoimintoihin.

Toimenpiteet 2025-2027

4.3.4 Toimenpidekokonaisuus: Yritysten tukeminen ja palvelukehitys

- Yritysten regulaatio-osaamisen kehittäminen.
- Yritysten tukeminen hyvinvointialueen hankintoihin osallistumisessa.
- Innovaatioympäristöjen ja alustojen kehittäminen ja pk-yritysten palvelupilottien toteutumisen tukeminen.
- Palvelukehitys kattamaan mm. testauksen, yhteiskehittämisen, kansainvälistymisen, liiketoiminnan kehittämisen, verkostoitumisen, rahoitusneuvonnan, regulaationeuvonnan ja prosessikehityksen.

4.3.5 Toimenpidekokonaisuus: Yhteistyö toimijoiden välillä

- Oppi- ja tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän välisen yhteistyötä vahvistaminen.
- Pirkanmaan hyvinvointialueen ja yritysten välisen yhteistyön vahvistaminen.

4.3.6 Toimenpidekokonaisuus: Alueen kehityksen seuranta ja tukeminen

- Markkinatuntemuksen kehittäminen ja ekosysteemin palvelutarjooman kehittymisen ennakointi.
- Terveysstrategian julkistus ja strategian viestinnän suunnittelu ja toteutus.

4.4. Lämpileikkaavat teemat

Edellä kuvattuja kolmea strategista painopistettä tuetaan tekoälyn edistämisen, osaamisen vahvistamisen ja uudistamisen, startup-ekosysteemin sekä alustojen ja innovaatioympäristöjen kehittämisen teemoilla. Poikkileikkaavien teemojen toimenpidekokonaisuuksilla kehitetään Tampereen innovaatioympäristöä sekä vastataan laajasti ekosysteemien muuttuviin tarpeisiin.

AI ja data (toimenpidekokonaisuudet 4.4.1 - 4.4.3)

Vuosien 2021-2024 aikana on nähty valtava muutos niin tekoälyn teknologisessa kehityksessä kuin sovellusalueissakin. Suurten kielimallien läpimurto on tuonut tekoälyn arkielämään, tarjoten työkaluja niin luovaan työhön kuin monimutkaiseen analyysiin. Tekoälyä on myös integroitu laajemmin esimerkiksi terveydenhuoltoon, logistiikkaan ja asiakaspalveluun, missä se parantaa tehokkuutta ja mukautuu käyttäjien tarpeisiin. Kehitys on saanut vauhtia lisääntyneestä laskentatehosta, laajoista koulutusdatan määristä sekä avoimen tekoälytutkimuksen edistämisestä. Samalla keskustelut etiikasta, sääntelystä ja läpinäkyvyydestä ovat korostuneet.

Tampereen ekosysteemisopimus on mahdollistanut tehokkaan muutokseen reagoimisen ja AI-painopiste on valjastettu tukemaan Tampereen kehitystä älykaupunkina. Sopimuksen puitteissa on luotu perusta uudelle tekoäly- ja datapohjaiselle yrityspalvelumaailmalle ja edistetty ennakoivien ja kohdennettujen palvelujen tarjoamista ekosysteemien yrityksille älykäitä innovaatioita hyödyntäen.

Vuosina 2024-2025 katseet kääntyvät datatalouden, citiverse-kehittämisen sekä digitaalisten kaksosten suuntaan. Tampere pyrkii parantamaan dataomaisuutensa saavutettavuutta tarjoten tätä elinkeinoelämänlähtöisen innovaatiotoiminnan tueksi. Lisäksi alueella toteutetaan kunnianhimoista digitaalisiin kaksosiin liittyvää kehitystyötä ja luodaan uusia teknologiapilotteja ekosysteemien hyödyksi. Toiminnalla tuetaan Tampereen profiloitumista älykaupunkina kansainvälisesti.

Toimenpiteet 2025-2027

- 4.4.1 Toimenpidekokonaisuus: Tunnistetaan Tampereen kaupungin dataomaisuuden (big data) nykytilanne.** Luodaan edellytyksiä tämän hyödyntämiselle älykkäiden innovaatioiden kehittämisessä niin julkisen sektorin kuin ekosysteemienkin sisällä. Toteutetaan hallittuja datan jakamisen pilotteja ml. erilaiset käyttötilanteet ja -kohteet ja mahdollistetaan datan hyödyntämistä elinkeinoelämä lähteisessä innovaatiotoiminnassa.
- 4.4.2 Toimenpidekokonaisuus: Luodaan uusia digitaalisia kaksosia ja tämän mahdollistavaa tietoinfrastruktuuria sekä eri datalähteitä monipuolisesti hyödyntäviä teknologiapilotteja.** Piloteissa voidaan hyödyntää esimerkiksi tekoälyyn pohjautuvia suosittelu- ja kohtauttamislogiikoita, analytiikkaa tai ennusteita.
- 4.4.3 Toimenpidekokonaisuus: Toteutetaan systemaattista osallistamista kutsuen mukaan palveluiden kohderyhmien, kaupungin, ekosysteemitomijoiden sekä ulkoisten asiantuntijoiden, kuten yritysten ja tutkimuslaitosten edustajia.** Varmistetaan, että innovaatiotoimintaa tuetaan tutkitulla tiedolla, kokemusasiantuntijuudella ja markkinaymmärryksellä.

Osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen (toimenpidekokonaisuudet 4.4.4 - 4.4.5)

Vuodet 2021-2024 ovat olleet muutosten aikaa osaamisen vahvistamisen ja uudistamisen teemassa. Tampereen ekosysteemisopimuksen puitteissa on keskitytty tekoälyavusteinen osaamisen hallinnan kehittämiseen. Alueella on kehitetty osaajavarannon ja työvoimareservin digitaalista kaksosta, joka auttaa tunnistamaan työnhakijoiden osaamisen, avoimien työpaikkojen osaajatarpeet sekä alueellisen koulutustarjooman.

Pilottivaihe on osoittanut, että tekoäly voi tunnistaa osaamistarpeet, kohdentaa koulutusmahdollisuudet ja tarjota reaaliaikaista tilannekuvaa työmarkkinoiden dynaamisista tarpeista. Kehitystyön myötä keskiöön on noussut kysymys työnvälistyksen murroksesta ja siirtymisestä kohti älykästä ja automatisoitua työnvälitystä. Tekoälyjärjestelmää voidaan edelleen parantaa erityisesti panostamalla datan laatuun ja integroimalla sitä syvemmin alueelliseen koulutustarjontaan, yritysten tarpeisiin ja yksilöiden urasuunnitelmiin.

Toimenpiteet 2021-2024

- 4.4.4 Toimenpidekokonaisuus: Osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen tekoälyn mahdollisuuksia ja potentiaalia hyödyntäen**
- Tavoitteena on aikaansaada tekoälylle ja käyttäjille (yritykset sekä julkiset palvelut) parhaiten soveltuva dataformaatti, tiedontallennus, systeemiarkkitehtuuri ja käytettävyys. Oleellista on määritellä kerättävän tiedon yksityiskohdat työnhakija-, työnantaja- sekä koulutusdatasta. Jatkuvasti prosessin edetessä tarkastellaan olemassa olevien ja kehityksen alaisiksi tunnistettujen muiden vastaavien järjestelmien soveltuvuutta samaan tarpeeseen ja tavoitteeseen. Prototyypin avulla aloitetaan tekoälyn käyttämisen pilotoinnit, jonka jälkeen järjestelmää parannetaan tulosten perusteella yhdessä yritysten kanssa.

Toimenpiteet 2025-2027

4.4.5 Toimenpidekokonaisuus: Jatkokehityksen yhteisresurssointia edistetään yritysten, oppilaitosten ja julkisen sektorin välisessä keskustelussa. Järjestelmän kokonaisvaltaista integrointia työllisyydenhoidon palvelumaailmaan ja rakenteisiin sekä koulutuksen ja työllisyyspalveluiden uudelleensynkronointia jatketaan osana Tampereen työllisyysalueen normaalitoimintaa TE-uudistuksen jälkeisessä ajassa, vuodesta 2025 alkaen.

Startup-ekosysteemin kehittäminen (toimenpidekokonaisuudet 4.4.6 – 4.4.10)

Startup-ekosysteemin kehittäminen on Tampereen kaupungille keskeinen strateginen tavoite, ja kaupunki resursoi ekosysteemin kehittämistä vahvasti osana normaalia toimintaansa. Kaupunki tukee startup-yrityksiä tarjoamalla palveluita, verkostoja ja tiloja sekä edistämällä innovaatiomyönteistä toimintaympäristöä. Monet startup-ekosysteemiin liittyvät toimenpiteet ovat vakiintuneet osaksi kaupungin yrityspalveluiden toimintaa.

Suomessa ja Tampereella on vahvaa osaamista innovaatiokentässä, ja tämä osaaminen on tunnistettu myös kansainvälisesti. Tampereen kasvuekosysteemeissä toimii useita vahvoja, globaalissa markkinassa menestyviä ankkuri- ja veturiyrityksiä, ja alue tarjoaa monipuolisesti erilaisia startup-ekosysteemin palveluita yritysten elinkaaren eri vaiheisiin. Tampereen seudun ankkuri- ja veturiyritykset ovat alueen talouden, työllisyyden ja innovaatioekosysteemin kulmakiviä. Ne luovat työpaikkoja, kehittävät teknologioita yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa ja rakentavat toimialaklustereita, jotka houkuttelevat investointeja ja osaajia. Näiden yritysten kansainvälinen rooli vahvistaa alueen kilpailukykyä ja vetovoimaa. Yritykset voivat mahdollistaa startupeille nopeamman tuotteiden ja palveluiden validoinnin ja pääsyn markkinoille, mahdollisuuksia pilotointiin ja skaalautumiseen, rahoitusta sekä asiantuntemusta ja teknologioita.

Tulevaisuudessa alueella on tarve vahvistaa ankkuriyritysten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan kenttää sekä tiivistää sen yhteyksiä startup-ekosysteemiin. Samalla on tärkeää tukea olemassa olevan liiketoiminnan kasvua ja mahdollistaa uusien TKI-avauksien syntymisen. Tavoitteena on edistää Suomen vaikuttavuutta Euroopan ja maailman markkinoilla sekä tuoda parhaat kotimaiset ratkaisut kansainväliseen käyttöön yhteistyössä innovatiivisten yritysten kanssa.

Tampereella ja koko Suomessa on tarve toimijalle, joka kykenee yhdistämään alueen yritykset kansainvälisille markkinoille sekä linkittämään parhaat startupit suomalaisten ankkuriyritysten kanssa. Tavoitteena on vahvistaa ankkuri- ja kasvuyritysten tuottavuutta, houkuttella globaaleja innovaatio-osaajia sekä kehittää Tampereen alueelle entistä houkuttelevampia liiketoimintapalveluita.

Toimenpiteet 2021-2024

4.4.6 Toimenpidekokonaisuus: Startup-yhteisön kehittäminen ja osaajatiimien poluttaminen ekosysteemeihin

- Platform6:een ohjautuvien osaajatiimien valinnassa korostuu kasvuhakuisuus sekä pyrkimys synnyttää uutta liiketoimintaa ja ratkaisuja valittujen ekosysteemien puitteissa. Tavoitteena on synnyttää alkavien yritysten yhteisö, joka tuottaa monipuolisia ratkaisuja ekosysteemien tarpeisiin. Osaajatiimeille tarjotaan maksutonta yhteisö- ja ryhmätyötilaa, ja matkaa kohti ekosysteemejä tuetaan kohdennetuilla palveluohjelmilla. Toiminnan orkestroinnista vastaa yhteisömanageri, joka poluttaa osaajatiimejä, vastaa näiden tukitarpeiden kartoittamisesta sekä tarvittavista palveluohjelmista.
- Orkestroinnin tueksi rakennetaan ohjausmalli, jonka avulla tuetaan uusien kasvuhakuisten osaajatiimien ja yritysverkostojen syntymistä, ja jolla osaajatiimeille varmistetaan riittävä tuki kehittymisen aikana.

Toimenpiteet 2025-2027

- 4.4.7 Vahvistetaan ankkuri- ja kasvuyritysten tuottavuutta, houkuttelemalla globaaleja innovaatio-osaajia sekä kehitetään Tampereelle entistä houkuttelevampia innovaatiopalveluita.**
- 4.4.8 Kartoitetaan ja kontaktoidaan potentiaaliset ankkuriyritykset eri kasvuekosysteemeissä sekä mahdollistetaan ankkuriyrityksille yhteydet toimialansa parhaisiin startupeihin valmiiksi kuratoituna.**
- 4.4.9 Määritellään tarpeeseen vastaava, maailman parhaita käytäntöjä mukainen toimintamalli ja toteutetaan Tampereelle Suomessa ainutlaatuinen, globaalissa kontekstissa toimiva operointimalli yhdessä valitun toimijan kanssa.**
- 4.4.10 Varmistetaan 1) globaali vaikutusalue, 2) suorat yhteydet laajoihin toimialoihin 3) laaja startup-verkosto 4) kansainvälinen näkyvyys.**

Alustat ja innovaatioympäristöt (toimenpidekokonaisuudet 4.4.11 – 4.4.14)

Tampereen seudulla toimii lukuisia julkisen ja yksityisen sektorin sekä oppilaitosten hallinnoimia kokeilu-, pilotointi-, ja demonstraatioympäristöjä, jotka tarjoavat palveluita alueen elinkeinoelämälle innovaatiotoiminnan tueksi. Tampereella on mallinnettu 6Aika -ohjelman aikana useita avoimia innovaatioalustoja, kuten HealthHub, Mediapolis, TreStart tai Kampusareena, sekä luotu toimintamalleja tukemaan osallistavaa ja avointa innovaatiotoimintaa ja palveluiden kehittämistä kaupungeissa.

Alustoilla ja innovaatioympäristöillä on nähty Tampereen ekosysteemisopimuksessa osaajien ja yritysten houkuttelua, palvelukoordinaattoriota ja innovaatioiden näkyvyyttä tukeva rooli. Painopiste tulee nousemaan keskeisempään rooliin sopimuksen loppukaudella, ja toiminta kytketään osaksi Tampereen innovaatioympäristön laaja-alaisempaa kehittämistä.

Tampereen tavoite on kehittyä kansainvälisesti tunnetuksi ja tunnistetuksi innovaatiokeskukseksi. Alue tahtoo näyttäytyä kestävästä älykaupunkikehityksen suunnannäyttäjänä, profiloitua maailmanluokan kokeilu-, pilotointi- ja demonstraatioympäristöjen hyödyntäjäksi ja tar-

joajaksi, sekä tarjota dynaamisen ja innovatiivisen ympäristön elinkeinoelämälle ja houkuttelevat puitteet niin suomalaisille kuin kansainvälisille toimijoille ja sidosryhmille. Tampere pyrkii olemaan myös haluttu yhteistyökumppani em. konteksteissa. Tampereen seutu haluaa profiloitua innovaatiotoiminnan edelläkävijänä, jolloin seudun innovaatiopalvelut sekä testialustojen vahvistaminen ja niiden hyödyntäminen yritysten tuote- ja palvelukehitykseen nousevat merkittävään rooliin.

Toimenpiteet 2021-2024

4.4.11 Toimenpidekokonaisuus: Kaupunkikehitysalustojen hyödyntäminen

- Toimenpidekokonaisuudella tuetaan keskeisten kaupunkikehitysalustojen hyödyntämistä strategisissa painopisteissä. Fasilitoinnilla edistetään erityisesti yritysten kehittämissympäristöjen, SMACC ympäristöjen, Hiedanrannan, HealthHubin, Kotidigin, BTC:n ja Platform6:en alustojen hyödyntämistä.

Toimenpiteet 2025-2027

4.4.12 Innovaatioprofilointi, jossa tunnistetaan Tampereen innovaatioympäristöjen vahvuudet ja haasteet sekä erottuvuus- ja kilpailutekijät.

4.4.13 Alustojen houkutteleva ja myyvä kuvaaminen, tuotteistus ja houkuttelumarkkinointi.

4.4.14 Asiakastarpeiden selvittäminen ja asiakasymmärryksen lisääminen sekä tämän pohjalta innovaatiopalvelukehityksen tukeminen.

Sopimuksen koordinointi (toimenpidekokonaisuus 4.4.15)

Tampereen ekosysteemisopimuksen ympärille on muodostunut selkeä hallintorakenne, ja avaintoimijoiden väliset yhteiset toimintamallit tukevat sopimuksen toteutusta.

Ekosysteemisopimuksen toimeenpanosta vastaa Tampereen kaupunkikoordinaation ryhmä. Toimeenpanoa tukee alueellinen johtoryhmä, elinkeinoelämän neuvotteluryhmä sekä vapaa-uoitoisemmat yhteistyöryhmät, kuten projektipäälliköiden foorumit sekä kaupunkikoordinaation ja rahoittavan viranomaisen yhteiset tapaamiset.

Tampere kiinnittää vuosina 2025-2027 erityistä huomiota toimenpiteiden yritysvaikutuksiin, kansainväliseen yhteistyöhön sekä jatkorahoituspolkujen tunnistamiseen. Kaupunkikoordinaatiolla tuetaan ekosysteemikohtaista EU-aktivointia ja kansainvälistä yhteistyötä sekä tehdään tiettäväksi ja kannustetaan Business Finlandin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kaupunkikoordinaatio myös seuraa innovatiivisten julkisten hankintojen toteutumista osana hankkokonaisuuksia sekä edistää omalla toiminnallaan kaupunkien välisiä yhteistyöavauksia.

4.4.15 Toimenpidekokonaisuus: Tampereen ekosysteemisopimuksen koordinointi; ohjausryhmätoiminta, kumppanuusfasilitointi ja toimenpideohjelma

- Tehokkaan koordinointi- ja hallintomallin rakentaminen ja ylläpitäminen sekä tiedolla johtamisen mallin rakentaminen vaikuttavan toimenpideohjelman tueksi.

Tampereen kaupunki ja korkeakouluyhteisö (Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu) ovat laatineet kumppanuussopimuksen strategisen yhteistyön ja johtamisen väli-neeksi. Kumppanuussopimuksen kärkinä ovat opiskelijajäystävällisyyden edistäminen ja kansainvälisyyden ja yhteisten kansainvälisten verkostojen ja avausten edistäminen, osaamisen turvaaminen kilpailukyvyyn turvaamiseksi sekä uudenlaisen kumppanuuden rakentaminen tietoperusteista päätöksentekoa ja palveluinnovaatioita kehittämällä. Kumppanuussopimus toimii siten monesta näkökulmasta yhteisenä työkaluna toteuttaa ekosysteemisopimuksen tavoitteita kumppanitoimijoiden välillä ja kanssa.

Tampereen kaupunki ja VTT syventävät yhteistyötään kumppanuussopimuksella. Kaupungin ja VTT:n kumppanuus on perustunut laajaan ja ammattimaiseen yhteistyöhön, joka on luonut monella tapaa pohjaa alueen innovaatioille, palveluiden uudistamiselle, osaamisen turvaamiselle ja kehittyvän kaupungin rakentamiselle. Tätä yhteistyötä halutaan jatkaa ja sitä tavoitellaan lisää, mutta samalla yhteistyötä halutaan systematisoida ja tehdä jatkossa koordinoitummin. Osapuolten yhteisenä tahtotilana on muodostaa strateginen kumppanuus, joka ohjaa hankkeita kohti yhteisiä, kunnianhimoisia ja pitkäaikaisia tavoitteita. Yhteisenä tavoitteena on tukea toisiaan maailmanluokan osaamisen, yhteiskunnallisten ratkaisujen, menestyvien yritysten ja uusien investointien synnyttämisessä.

5. Sopimuksen rahoitus

Valtio ja kaupunki yhdessä rahoittavat sopimuksen toteuttamista. Sopimusta rahoitetaan EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksella vuosina 2021-2027 (EAKR, ESR ja soveltuvin osin JTF). Tätä ennen sopimusten toimeenpanon käynnistystä rahoitetaan kansallisesta alueellisesta kehittämisrahasta (AKKE-raha).

Kaupunkiseudun rahoituskehys sopimuksen mukaiseen toimintaan osoitetaan TEM:n alueellisissa rahoitusjakopäätöksissä (AKKE-rahoitus ja EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoitus) pohjautuen sopimusohjeissa (TEM 24.6.2020) määriteltäisiin kriteereihin.

Ekosysteemisopimuksen kokonaisrahoituksessa sovelletaan ohjeellista jakosuhdetta, jossa paikallinen omarahoitusosuus (Tampereen kaupunki ja muu julkinen rahoitus) on 40 % ja EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksen osuus 60 % (EU ja valtio). Käynnistysvaiheen AKKE-rahoituksessa sovelletaan samaa rahoitussuhdetta. Mahdollisissa yliajallisissa teemaverkostoissa sovelletaan tästä poikkeavaa jakosuhdetta.

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen sisältämiä rahoitusvälineitä voidaan erikseen hyödyntää sopimuksen mukaisten kokonaisuuksien (kuten investoinnit) toteuttamiseen.

6. Toteutus ja seuranta

Kaupunkien kanssa solmittavat ekosysteemisopimukset yhdessä muodostavat EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman kestävästä kaupunkikehittämisestä koskevan kaupunkikehittämisen suunnitelman. Kunkin kaupunkiseudun sopimuksessa toteutettavien toimenpiteiden tulee olla kaupunkikehittämisen suunnitelman mukaisia. Toimeenpanossa noudatetaan lakia alueiden kehittämisestä ja alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta ja rahoittamisesta. Hankkeiden tukikelpoisuuden arviointi perustuu Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman ohjelma-asiakirjaan.

Sopimuksen toteuttamista seurataan erillisen toimenpidesuunnitelman avulla, johon tässä vaiheessa on esimerkinomaisesti kirjattu suunnitteilla olevia hankeaihoita. Toimeenpanosuunnitelmaa käytetään jatkossa sopimuksen tavoitteiden toteutumisen seurantaan. Sopimuksen toteutuksen myötä täsmentyvät toimenpiteet ja hankkeet kirjataan vastaavalla tavalla.

Ekosysteemisopimusta varten perustetun johtoryhmän toimintaa jatketaan. Johtoryhmässä ovat edustettuina sopimuksen paikallinen pääosapuoli Tampereen kaupunki ja muut paikallisesti tarpeellisiksi katsotut yhteistyötahot. Johtoryhmä vastaa sopimusta toteuttavien ja sopimuksessa mainittujen strategisten painopisteiden mukaisten hankkeiden ja toimenpiteiden valinnasta sekä toteutuksen seurannasta.

Sopimukset solmineiden kaupunkien, työ- ja elinkeinoministeriön ja muiden sopimuksissa mukana olevien kansallisten toimijoiden välille perustettu kansallinen ohjausryhmä jatkaa toimintaansa. Ohjausryhmän tehtävänä on koordinoida ja seurata sopimusten toteuttamisen kokonaisuutta. Ohjausryhmän tarkoituksena on myös varmistaa hyvä vuorovaikutus kaupunkiseutujen kanssa tavoitteena sopimusten laadukas ja tuloksellinen toteuttaminen ja vertaiskehittäminen.

Sopimuksen sisältöjä (strategisia painopisteitä) voidaan tarpeiden mukaan ja osapuolten välillä yhteisesti tarkistaa sopimuskauden aikana sopimusasiakirjaa päivittämällä. Niin ikään, mikäli sopijaosapuolen edellytykset sopimuksen toteuttamiseen oleellisesti muuttuvat, sopimusta voidaan tarkistaa tai se voidaan purkaa sopijaosapuolen aloitteesta. Tarkistaminen ja purkamisilmoitus tehdään kirjallisesti.

Tarkistettu sopimus korvaa aiemmin 8.2.2021 allekirjoitetun sopimuksen. Tämä sopimus astuu voimaan molempien osapuolten allekirjoitettua sen ja päättyy 31.12.2027.

Allekirjoitukset

Wille Rydman
Elinkeinoministeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

Kalervo Kummola
Pormestari
Tampereen kaupunki